

Varför blev rymdvikten i höstvetet låg? - en fundering

01/21/2022 Tina Henriksson

Vad är rymdvikt?

Svensk ordbok

rymdvikt *rymdvikten*

ORDKLASS: substantiv

UTTAL: rym`dvikt

- vikten av viss volym av en vara, t.ex. spannmål

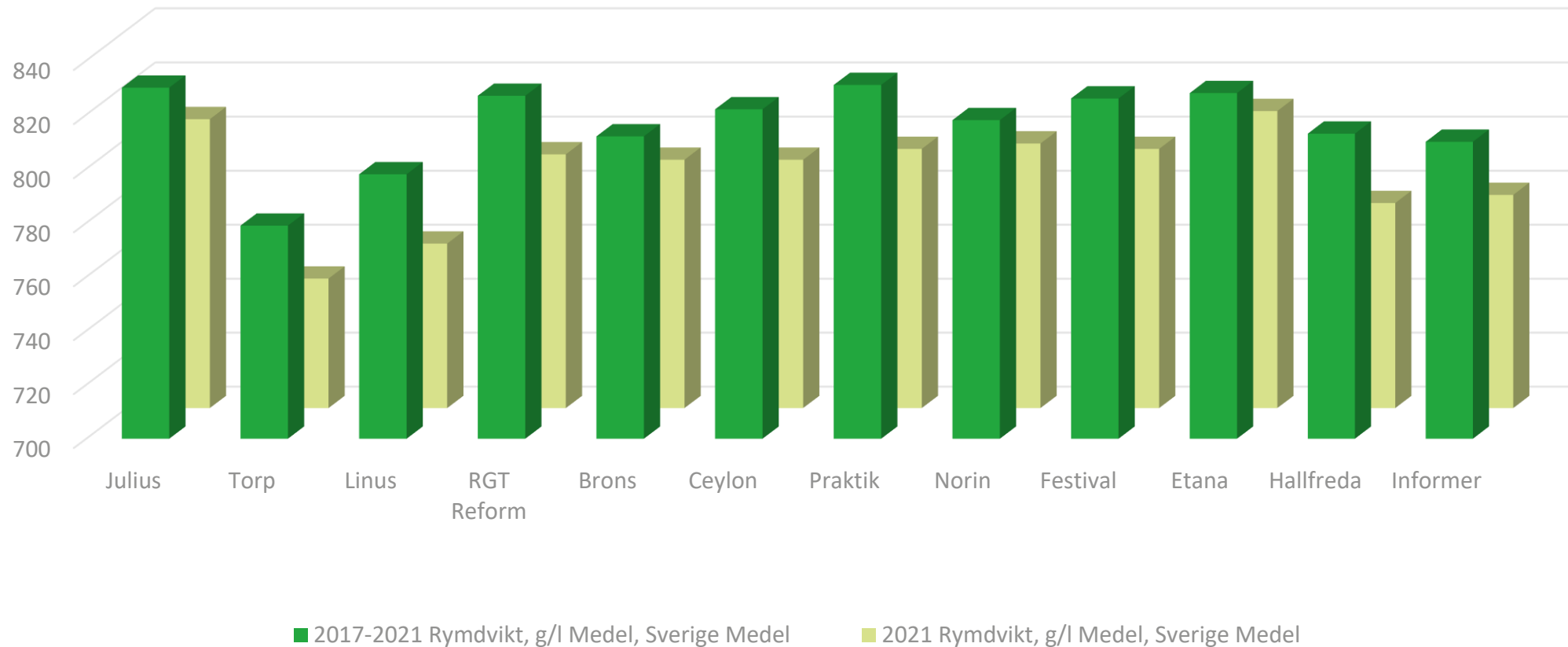
Vad är rymdvikt och hur påverkas det?

- YARA-Rymdvikten är framförallt en sortbunden egenskap, men växtnäringsbrist och felaktig gödslingstidpunkt kan minska rymdvikten
- Landshypotek -Rymdvikt anger spannmålets densitet dvs hur många gram grödan väger per liter. Höga rymdvikter krävs för att grödan ska bli livsmedel.
- Gård o Djurhälsan -För att få en uppfattning om hur spannmålen är rent näringsmässigt, kan man mäta rymdvikten. Rymdvikt anges i g/l Det finns ett väldigt starkt samband mellan rymdvikt och näringsinnehåll i spannmålen. Tyngre spannmål = Högre näringsinnehåll. För att få detta mått exakt så skall man egentligen ha riktiga kärl som man kan fylla till bredden för att få exakt en liter. Ett sådan mått kan du själv göra genom att fylla ett kärl med en liter vatten och sedan kapa av måttet. Mät upp en liter spannmål och väg sedan denna volym. Då har du fått litervikten, g/l. I äldre tider talade man om hektolitervikt, och det avser samma sak.
- Tre förlopp som bestämmer potentialen för inlagringen (sink-kapaciteten): • Celldifferentieringen av endospermet • Cellernas storlekstillväxt • Inlagring av stärkelse och protein Även om tusenkornsvikten är relativt oberoende av miljön så kan man ändå sätta upp några punkter som utvisar hur man får hög kärnvikt, dessa är: - Sortval - Lång inlagringstid - Glesa bestånd (mindre konkurrens om näringen till kärnorna) - Frihet från skadegörare - Ej liggsäd - Ej vattenbrist (Andersson, 1998).
- Rymdvikten varierar från sort till sort och är mycket sortberoende, men även årsmånen spelar naturligtvis en stor roll för hur rymdvikten är. En lägre vattenhalt ger en högre rymdvikt. Sortvalet blir alltså mycket viktigt för att nå en hög rymdvikt

Vad påverkar rymd- vikten?

- **Sort**
- Olika sorter ligger olika högt i rymdvikt –men olika sorter är också olika påverkade av väder/årsmån –och olika sorter tappar lite olika mycket vid dåliga förhållanden
- **Väder/årsmån**
- Det som i första hand påverkar rymdvikten är torka under inlagringen –ibland blir det då olika för sorter som är olika tidiga.
- Vid “riktig” torka är det skrynkliga frö –som också ger dålig rymdvikt
- Vid andra påfrestningar under inlagringen kan det också bli lägre rymdvikt och tusenkornvikt
- Näringsstatus under inlagringen påverkar alltså också rymdvikten

Rymdvikt 2021 jämfört med 2017-2021, officiella försök

Rymdvikt 5 års jämfört med 2021

	2017-2021	2021	REL
Julius	830	807	97
Torp	779	748	96
Linus	798	761	95
RGT Reform	827	794	96
Brons	812	792	98
Ceylon	822	792	96
Praktik	831	796	96
Norin	818	798	98
Festival	826	796	96
Etana	828	810	98
Hallfreda	813	776	95
Informer	810	779	96
	ca 70 prov	15 prov	

Vete –villkor och kvalitetsregleringar

Gröda	Sort/koncept	Protein bas	Protein min	Falltal bas	Falltal min	Rymdvikt bas	Rymdvikt min
Kvarnvete	Julius, Elvis, Brons, Praktik, Linus, Norin, Hallfreda, Övrigt*	11,0–11,5	10,5	250	200	780	740
Kvarnvete Natur+	Julius, Elvis, Praktik, Linus, Norin, Brons, Hallfreda	11,0–11,5	10,5	250	200	780	740
Kvarnvete KRAV	Stava, Festival, Julius	10,5	10,5	250	200	780	740
Reppevete	Julius, Elvis, Praktik, Linus, Norin, Brons, Hallfreda, Övrigt*	11,0-11,5	10,5	150	150	780	740
Reppevete Natur+	Julius, Elvis, Linus, Norin, Brons, Hallfreda	11,0-11,5	10,5	150	150	780	740
Reppevete KRAV	Festival, Stava, Hallfreda	10,5	10,0	150	150	780	740
Stärkelsevete Premium	Kerrin, Linus, Hereford, Brons, Övrigt**	–	–	120	120	760	740
Fodervete		–	–	–	–	740	650

Rymdvikter inleveranser - hela landet

område	rymdvikt	ca. antal prover
Öst	749	9000
Mälardalen	766	6000
Väst	777	4000
Animal	746	1000
Syd	766	8000
Stockholm	755	1300

**Inleveranser-
"SVEA"
(postnummer
1xxxx samt
63xxx o uppåt)**

sort	rymdvikt	antal
Brons	759	162
Ellvis	755	156
Foder	747	1826
Hallfreda	746	528
övrigt	769	6321
Julius	772	4142
Linus	742	664
Praktik	780	55
Norin	778	720

Stora skillnader mellan närliggande fält?

Samma väder

Samma nederbörd

Olika sorter –enkla svaret

Olika växtnärings strategier?

Kanske trodde man inte tillräckligt mycket på sin gröda?

Tack! Frågor?

Tina Henriksson
höstveteförädlare

0706247097
tina.henriksson@lantmannen.com

